

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

14 септември 2023 година *

„Преюдициално запитване — Член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Принцип *ne bis in idem* — Окончателно прекратяване на първо производство, образувано за нарушение на разпоредба от националното законодателство в областта на хазартните игри — Административна санкция с наказателноправен характер, наложена за същите деяния за нарушение на друга разпоредба от това законодателство — Първо производство, прекратено поради неправилна правна квалификация на извършеното нарушение“

По дело C-55/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Landesverwaltungsgericht Vorarlberg (Областен административен съд Форарлберг, Австрия) с акт от 18 януари 2022 г., постъпил в Съда на 28 януари 2022 г., в рамките на производство по дело

НК

срещу

Bezirkshauptmannschaft Feldkirch,

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: P. G. Хуереб (докладчик), председател на състава, A. Kumin и I. Ziemele, съдии,

генерален адвокат: A. M. Collins,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за австрийското правителство, от J. Schmoll и C. Leeb, в качеството на представители,
- за полското правителство, от В. Majczyna, в качеството на представител,

* Език на производството: немски.

– за Европейската комисия, от S. Grünheid и M. Wasmeier, в качеството на представители, предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между НК и Bezirkshauptmannschaft Feldkirch (административен орган на окръг Фелдкирх, Австрия) по повод на административните санкции, наложени на НК от този орган за различни нарушения на австрийското законодателство в областта на хазартните игри.

Правна уредба

- 3 Член 2 („Лотарийни игри“) от Glücksspielgesetz (Закон за хазартните игри), от 21 декември 1989г. (BGBl. 620/1989) в редакцията си, приложима към фактите в главното производство, (наричан по-нататък „GSpG“) гласи:

„1) Лотарийните игри са хазартни игри,

1. които се провеждат, организират, предлагат или предоставят от предприемач,
 2. при които играчите или други лица плащат парична престация (залог) за участие в хазартната игра, и
 3. при които предприемачът, играчите или другите лица очакват да получат парична престация (печалба).
- 2) Предприемач е лице, което упражнява трайно независима дейност с цел реализиране на приходи в резултат на провеждането на хазартни игри, дори и да не се цели реализирането на печалби.

Когато няколко лица, които са се споразумели помежду си, предлагат на определено място частични услуги за осъществяване на хазартни игри чрез плащане на парични суми по смисъла на параграф 1, точки 2 и 3 по-горе, всички лица, които пряко участват в осъществяването на хазартни игри, независимо дали възнамеряват да получат приходи, както и тези, които участват само в провеждането, организирането или предлагането на хазартни игри, се считат за предприемачи.

[...]

- 4) Забранени лотарийни игри са тези, за които не е издаден концесия или разрешение въз основа на настоящия федерален закон и които не са изключени от монопола на федерацията върху хазарта, предвиден в член 4“.

4 Член 52 („Административнонаказателни разпоредби“)от GSpG предвижда:

„1) Извършва административно нарушение и се наказва с глоба [...] до 60 000 EUR, налагана от административния орган [...]:

1. всеки, който с цел участие от територията на страната провежда, организира или предоставя като предприемач забранени лотарийни игри по смисъла на член 2, параграф 4 или участва в такива като предприемач по смисъла на член 2, параграф 2.

[...]

2. При нарушение на параграф 1, точка 1 с до три игрални автомата или други предмети на нарушението се налага глоба от 1 000 до 10 000 евро за всеки игрален автомат или друг предмет на нарушението и с глоба от 3 000 до 30 000 евро в случай на първи и последващ рецидив. При нарушение с повече от три игрални автомата или други предмети на нарушението се налага глоба от 3 000 до 30 000 евро за всеки игрален автомат или друг предмет на нарушението и с глоба от 6000 до 60 000 евро в случай на първи рецидив“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

5 НК стопанисва обект, наречен „I“.

6 При проверка, извършена на 29 декември 2017 г. в този обект, се установява, че в него са поставени четири готови за използване игрални автомата, въпреки че не е издаден лиценз за използването им.

7 С решение от 30 ноември 2018 г. административният орган на окръг Фелдкирх налага на НК административна санкция, изразяваща се в четири глоби, съпроводени със заместващи наказания лишаване от свобода, за нарушения по третия елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG във връзка с член 2, параграфи 2 и 4 и с член 4 от този закон за това, че като лице, стопанисващо обект „I“, НК, в качеството си на предприемач, е предоставял хазартни игри под формата на забранени лотарийни игри.

8 С решение от 13 август 2018 г. запитващата юрисдикция Landesverwaltungsgericht Vorarlberg (Областен административен съд Форарлберг, Австрия) отменя решението от 19 февруари 2018 г. и прекратява производството с мотива, че въз основа на направените фактически констатации НК не е предоставял хазартни игри по смисъла на третия елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG, а е провеждал такива по смисъла на първия елемент от фактическия състав на същия член 52, параграф 1, точка 1. Според тази юрисдикция изменение на решението на административния орган на окръг Фелдкирх в смисъл, че като лице, стопанисващо обект „I“, НК трябва носи отговорност за провеждането на забранени лотарийни игри, би означавало „недопустима замяна на елемента от фактическия състав“.

9 Нито административният орган на окръг Фелдкирх, нито Bundesminister für Finanzen (федералният министър на финансите, Австрия) са подали ревизионна жалба срещу решението от 13 август 2018 г., въпреки че са имали правна възможност за това.

- 10 С решение от 30 ноември 2018 г. административният орган на окръг Фелдкирх налага на НК административна санкция, изразяваща се в четири глоби, съпроводени със заместващи наказания лишаване от свобода, за нарушения по първия елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG във връзка с член 2, параграфи 2 и 4 и с член 4 от този закон за това, че в качеството си на собственик на игрални автомати и като лице, стопанисващо обект „I“, на 29 декември 2017 г. НК е провеждал в този обект хазартни игри под формата на забранени лотарийни игри.
- 11 С решение от 4 юли 2019 г. запитващата юрисдикция отменя решението от 30 ноември 2018 г. Тя отбелязва, че административният орган на окръг Фелдкирх отново е санкционирал НК за същите деяния, извършени на същото място и по същото време, като просто е възприел друга правна квалификация спрямо тях. Според тази юрисдикция е налице дублиране или кумулиране на наказанието по смисъла на член 4, параграф 1 от Протокол № 7 към Европейската конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. Ето защо тя счита, че последното решение трябва да бъде отменено и че процедурата по реда на административните санкции следва да бъде прекратена.
- 12 Административният орган на окръг Фелдкирх подава ревизионна жалба пред Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд, Австрия) срещу решението от 4 юли 2019 г.
- 13 С решение от 14 юни 2021 г. Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд) отменя решението от 4 юли 2019 г. с мотива, че окончателното прекратяване на наказателното производство с решение от 13 август 2018 г. не е пречка да се продължи наказателното производство, образувано за да се установи дали е осъществен първият елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG, и по този начин НК да бъде осъден за това последно нарушение.
- 14 Запитващата юрисдикция, която след решението от 14 юни 2021 г. трябва отново да се произнесе, уточнява, че съгласно член 63, параграф 1 от Verwaltungsgerichtshofgesetz (Закон за Върховния административен съд) тя по принцип е обвързана от правния анализ на Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд), но според практиката на този съд това задължение не се прилага, ако след решението на Verwaltungsgerichtshof (Върховен административен съд) Съдът постанови различен съдебен акт.
- 15 Запитващата юрисдикция си поставя въпроса дали член 50 от Хартата е пречка за образуването на ново наказателно производство, когато наказателно производство, образувано по GSpG за същите деяния като тези, които са предмет на новото наказателно производство, но въз основа на друга разпоредба от GSpG, е прекратено в съдебно заседание, в което е извършено събиране на доказателства за тези деяния.
- 16 Що се отнася до приложимостта на Хартата, запитващата юрисдикция отбелязва най-напред, че когато държава членка се позовава на императивни съображения от общ интерес, за да обоснове законодателство, което може да възпрепятства упражняването на свободното предоставяне на услуги, тази обосновка трябва да се тълкува с оглед на общите принципи на правото на Съюза, и по-специално на основните права, гарантирани от Хартата.

- 17 По-нататък, като се позовава по-специално на решение от 30 април 2014 г., *Pfleger* и др. (С-390/12, ЕУ:С:2014:281, т. 35 и 36), постановено след запитване от австрийски съд, който също е сезиран с искане за прилагане на австрийското законодателство в областта на хазартните игри, запитващата юрисдикция отбелязва, че позоваването от държавата членка на предвидени в правото на Съюза дерогации, за да обоснове ограничение на гарантирана от Договора за функционирането на ЕС основна свобода, трябва да се счита за „прилагане на правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата.
- 18 Накрая тя посочва, че граждани на Европейския съюз са клиенти на стопанисвания от НК обект и че служител в този обект е гражданин на България, тоест на друга държава членка.
- 19 Що се отнася до принципа *ne bis in idem*, запитващата юрисдикция припомня най-напред, че този принцип е прогласен не само в член 50 от Хартата, но по-специално и в член 54 от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183), подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. и влязла в сила на 26 март 1995 г. (наричана по-нататък „КПСШ“).
- 20 По-нататък тя отбелязва, че в решение от 9 март 2006 г., *Van Esbroeck*, С-436/04 (ЕУ:С:2006:165, т. 27 и сл.), Съдът е посочил, че член 54 от КПСШ, в който е използван изразът „същите деяния“, се отнася само до наличието на въпросните деяния, а не до тяхната правна квалификация.
- 21 Запитващата юрисдикция отбелязва също, че в решението си от 20 март 2018 г., *Garlsson Real Estate* и др. (С-537/16, ЕУ:С:2018:193, т. 37 и 38), Съдът е уточнил, че критерият, който е релевантен, за да се прецени дали е налице едно и също престъпление, е идентичността на фактите, а именно наличието на съвкупност от неразделно свързани помежду си конкретни обстоятелства, довели до окончателното оправдаване или осъждане на съответното лице, и че правната квалификация по националното право на фактите и защитеният правен интерес са без значение за констатирането на наличието на едно и също престъпление, тъй като обхватът на закрилата, предоставена с член 50 от Хартата, не може да се различава в отделните държави членки.
- 22 Накрая, тя посочва, че в решението си от 29 юни 2016 г., *Kossowski* (С-486/14, ЕУ:С:2016:483), Съдът е отбелязал, че за да се прецени дали акт като разглеждания в главното производство представлява съдебен акт, с който окончателно се прекратява производство спрямо определено лице по смисъла на член 54 от КПСШ, следва да се установи дали този акт е постановен след преценка по съществуването на случая.
- 23 Що се отнася до случая, с който е сезирана, запитващата юрисдикция отбелязва най-напред, че не следва да се проверява дали правилно е прекратила първото производство, тъй като това производство е прекратено окончателно.
- 24 По-нататък тя уточнява, че по принцип първото административнонаказателно производство, в хода на което е извършено събиране на доказателства за деянията, е довело до оправдаването на жалбоподателя в главното производство и че второто административнонаказателно производство се е отнасяло за същите деяния. Тя обаче счита, че забраната за повторно наказателно преследване се прилага независимо от

правната квалификация на тези деяния и че поради това член 50 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска ново осъждане на НК, въпреки че в първото оправдателно решение е посочено, че въпросните игри са забранени хазартни игри. Като взема предвид обаче последното обстоятелство, това тълкуване не ѝ изглежда толкова очевидно, че да не оставя място за никакво съмнение.

- 25 При тези обстоятелства Landesverwaltungsgericht Vorarlberg (Областен административен съд Форарлберг) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли принципът [ne] bis in idem, както е закрепен в член 50 от Хартата, да се тълкува в смисъл, че не допуска орган на държава членка, който е компетентен да налага административни наказания, да наложи глоба на дадено лице за нарушение на разпоредба на правото в областта на хазартните игри, ако преди това — след провеждане на съдебно заседание, в което са извършени действия по събиране на доказателства — окончателно е било прекратено административнонаказателно производство, образувано срещу същото лице за основаващо се на същите факти нарушение на друга разпоредба на законодателството в областта на хазартните игри (или по-общо на правна уредба от същата правна област)?“.

Относно компетентността на Съда

- 26 Както австрийското правителство, така и Комисията повдигат възражение за липса на компетентност на Съда с мотива, че запитващата юрисдикция не е посочила достатъчно конкретно в каква степен разглежданите разпоредби от националното право са приети за целите на прилагането на правото на Съюза, нито е пояснила по какъв начин, въпреки изцяло вътрешния му характер, висящият пред нея спор е свързан с разпоредбите на правото на Съюза относно основните свободи, така че исканото преюдициално тълкуване да е нужно за решаването на този спор.
- 27 Член 51, параграф 1 от Хартата предвижда, че нейните разпоредби се отнасят до държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза.
- 28 В това отношение от постоянната практика на Съда по същество следва, че основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, но не и извън тези случаи. В тази връзка Съдът вече е припомнял, че не може да преценява с оглед на Хартата национална правна уредба, която не попада в обхвата на правото на Съюза. За разлика от това, когато такава уредба попада в приложното поле на посоченото право, във връзка с преюдициалното запитване Съдът трябва да даде всички насоки за тълкуване, необходими за преценката на националната юрисдикция относно това дали тази правна уредба е съобразена с основните права, чието спазване Съдът гарантира (решения от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, т. 19, и от 5 май 2022 г., ВРС Lux 2 и др., C-83/20, EU:C:2022:346, т. 26 и цитираната съдебна практика).
- 29 Съдът е приел също, че когато се установи, че национална правна уредба може да възпрепятства упражняването на една или повече основни свободи, гарантирани от Договора, тя може да се ползва от предвидените в правото на Съюза изключения, за да обоснове това възпрепятстване, само доколкото това съответства на основните права, за

чието спазване следи Съдът. Това изискване за съответствие на основните права очевидно попада в приложното поле на правото на Съюза и следователно в това на Хартата. Ето защо въвеждането на предвидено от правото на Съюза изключение от държава членка, за да обоснове възпрепятстването на основна свобода, гарантирана от Договора, трябва да се счита за „прилагане на правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата (вж. решение от 30 април 2014 г., *Pfleger и др.*, C-390/12, EU:C:2014:281, т. 36).

- 30 Освен това, Съдът вече е постановил, че услугите, които установен в държава членка доставчик предоставя, без да пътува, на получател, установен в друга държава членка, представляват трансгранично предоставяне на услуги по смисъла на член 56 ДФЕС (решения от 11 юни 2015 г., *Berlington Hungary и др.*, C-98/14, EU:C:2015:386, т. 26, и от 3 декември 2020 г., *BONVER WIN*, C-311/19, EU:C:2020:981, т. 19).
- 31 В случая запитващата юрисдикция счита, че член 50 от Хартата е приложим, тъй като съгласно решение от 30 април 2014 г., *Pfleger и др.* (C-390/12, EU:C:2014:281, т. 35 и 36), постановено след запитване от австрийски съд, който също е сезиран с искане за прилагане на австрийското законодателство в областта на хазартните игри, това законодателство може да възпрепятства упражняването на свободното предоставяне на услуги, гарантирано от член 56 ДФЕС. Освен това запитващата юрисдикция посочва, че граждани на Съюза, тоест граждани на други държави членки, различни от Република Австрия, са клиенти на обекта на НК, който е установен в района на *Landesverwaltungsgericht Vorarlberg* (Областен административен съд Форарлберг) в Австрия и се намира само на 40 километра от границата с Германия.
- 32 При тези обстоятелства трябва да се приеме, че Съдът е компетентен да се произнесе по преюдициалното запитване.

По допустимостта

- 33 Австрийското правителство счита, че преюдициалното запитване трябва да се отхвърли като недопустимо, тъй като не дава възможност да се определят разпоредбите от националното право, на които конкретно се позовава запитващата юрисдикция, нито степента, в която тя изпитва съмнения с оглед на тези разпоредби относно тълкуването на правото на Съюза. От своя страна Комисията смята, че това запитване е недопустимо, тъй като в случая не са налице необходимите данни от фактическа и правна страна, за да се даде полезен отговор на преюдициалния въпрос и да се установи релевантността на въпроса за разрешаването на спора.
- 34 В това отношение е необходимо да се припомни, че в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС сътрудничество между Съда и националните юрисдикции само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Ето защо, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. решение от 5 май 2022 г., *Universiteit Antwerpen и др.*, C-265/20, EU:C:2022:361, т. 22 и цитираната съдебна практика).

- 35 От това следва, че въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическа рамка, която той определя съгласно своите собствени правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност. Съдът може да откаже да се произнесе по отправено от национална юрисдикция запитване само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора в главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или пък когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (решение от 5 май 2022 г., *Universiteit Antwerpen* и др., C-265/20, EU:C:2022:361, т. 23 и цитираната съдебна практика).
- 36 При това положение, след като актът за преюдициално запитване е основание за производството пред Съда, в този акт националната юрисдикция трябва ясно да посочи фактическата обстановка и правната уредба в основата на спора в главното производство и да даде минимум разяснения относно причините да иска тълкуване именно на посочените от него разпоредби на правото на Съюза, както и относно връзката, която установява между тези разпоредби и националната правна уредба, приложима към разглеждания от него спор (решение от 5 май 2022 г., *Universiteit Antwerpen* и др., C-265/20, EU:C:2022:361, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 37 Тези кумулативни изисквания относно съдържанието на преюдициалното запитване са посочени изрично в член 94 от Процедурния правилник на Съда. От него следва по-специално, че в преюдициалното запитване трябва да са изложени „причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването или валидността на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство“.
- 38 Запитващата юрисдикция обаче посочва, че трябва да се произнесе по законосъобразността на второ решение, с което за нарушение по първия елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG, а именно провеждане на хазартни игри под формата на забранени лотарийни игри, е наложена санкция на същото лице за същите деяния след прекратяването на първото наказателно производство, основаващо се на третия елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG, а именно предоставянето на такива хазартни игри. Тя пояснява, че поради това има въпроси относно тълкуването на принципа *ne bis in idem*, прогласен в член 50 от Хартата, който тя счита за приложим, тъй като съгласно решение от 30 април 2014 г., *Pfleger* и др. (C-390/12, EU:C:2014:281, т. 35 и 36), законодателство като разглежданото в главното производство може да възпрепятства упражняването на свободното предоставяне на услуги, гарантирано от член 56 ДФЕС. Що се отнася до тълкуването на този принцип, запитващата юрисдикция отбелязва по-специално, че макар да счита, че по принцип първото наказателно производство, в хода на което е извършено събиране на доказателства за деянията, е довело до оправдаването на НК и че забраната за повторно наказателно преследване, предвидена в член 50 от Хартата, се прилага независимо от правната квалификация, дадена на тези факти, след като в първото решение е посочено, че въпросните игри са забранени хазартни игри, отговорът, който следва да се даде на поставения въпрос, не ѝ изглежда толкова очевиден, че да не оставя място за никакво съмнение.

- 39 Следователно запитващата юрисдикция е изложила причините, поради които има въпроси относно тълкуването на някои разпоредби на правото на Съюза, и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство.
- 40 Ето защо преюдициалното запитване е допустимо.

По преюдициалния въпрос

- 41 С единствения си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 50 от Хартата, който прогласява принципа *ne bis in idem*, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска на дадено лице да бъде наложена санкция с наказателноправен характер за нарушение на разпоредба от национално законодателство, която може да възпрепятства упражняването на свободното предоставяне на услуги по смисъла на член 56 ДФЕС, при положение че спрямо това лице вече е бил постановен окончателен съдебен акт след провеждане на съдебно заседание, в което са извършени действия по събиране на доказателства и вследствие на това посоченото лице е оправдано по нарушение на друга разпоредба от това законодателство за същите деяния.
- 42 Член 50 („Право на всеки да не бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление,“) от Хартата предвижда, че „[н]икой не може да бъде подложен на наказателно преследване или наказван за престъпление, за което вече е бил оправдан или осъден на територията на Съюза с окончателно съдебно решение в съответствие със закона“.
- 43 Най-напред следва да се отбележи, че принципът *ne bis in idem* забранява кумулирането както на производства, така и на санкции, които имат наказателноправен характер по смисъла на този член, за същото деяние срещу същото лице (решение от 22 март 2022 г., *Bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 24 и цитираната съдебна практика).
- 44 Що се отнася до преценката на наказателноправния характер на съответните производства и санкции, от съдебната практика следва, че в рамките на тази преценка са релевантни три критерия. Първият критерий е правната квалификация на нарушението във вътрешното право, вторият — самото естество на нарушението, а третият — степента на тежест на санкцията, която може да бъде наложена на съответното лице (решения от 4 май 2023 г., *MV — 98*, C-97/21, EU:C:2023:371, т. 38 и цитираната съдебна практика, и от 14 септември 2023 г., *Volkswagen Group Italia* и *Volkswagen Aktiengesellschaft*, C-27/22, [...], т. 45).
- 45 Запитващата юрисдикция следва да прецени с оглед на тези критерии дали производствата и санкциите, разглеждани в главното производство, имат наказателноправен характер по смисъла на член 50 от Хартата.
- 46 В това отношение е необходимо да се припомни, че член 50 от Хартата се прилага не само към процедури за търсене на отговорност и санкции, квалифицирани от националното право като „наказателни“, но и към процедури за търсене на отговорност и санкции, за които, независимо от тази квалификация по националното право, трябва да се счете, въз основа на другите два критерия, посочени в точка 44 от настоящото решение, че са с

наказателноправен характер (решения от 4 май 2023 г., MV — 98, C-97/21, EU:C:2023:371, т. 41 и цитираната съдебна практика, и от 14 септември 2023 г., Volkswagen Group Italia и Volkswagen Aktiengesellschaft, C-27/22, [...], т. 48).

- 47 Тъй като в акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция отбелязва, че производствата и санкциите, разглеждани в главното производство, имат наказателноправен характер по смисъла на член 50 от Хартата въз основа на критериите, припомнени в точка 44 от настоящото решение, следва да се провери дали са изпълнени условията за прилагане на принципа *ne bis in idem*.
- 48 Всъщност от съдебната практика следва, че прилагането на принципа *ne bis in idem* е подчинено на две условия, а именно, от една страна, да има предходно окончателно решение (условието „bis“), и от друга страна, едни и същи деяния да са били предмет на предходно решение и на последващи производства или решения (условието „idem“) (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 28).
- 49 Що се отнася до условието „bis“, за да се определи дали дадено съдебно решение представлява решение, с което се постановява окончателно решение по отношение на дадено лице, е необходимо да се провери, *inter alia*, дали решението е постановено след преценка на делото по същество (решение от 16 декември 2021 г., *AB* и др. (Отмяна на амнистия), C-203/20, EU:C:2021:1016, т. 56 и цитираната съдебна практика).
- 50 Това тълкуване се потвърждава от текста на член 50 от Хартата, тъй като използваните в тази разпоредба понятия за осъждане и за оправдаване предполагат, че въпросът за наказателната отговорност е разгледан и че е постановено решение по същество (решение от 16 декември 2021 г., *AB* и др. (Отмяна на амнистия), C-203/20, EU:C:2021:1016, т. 57).
- 51 Като следствие от принципа *res judicata*, целта на принципа *ne bis in idem* се състои в гарантирането на правната сигурност и справедливост, така че след като е било преследвано и евентуално наказано, съответното лице да може да бъде сигурно, че няма да бъде преследвано повторно за същото нарушение (решение от 22 март 2022 г., *Nordzucker* и др., C-151/20, EU:C:2022:203, т. 62).
- 52 В случая от констатациите на запитващата юрисдикция е видно, най-напред, че първата санкция, наложена на НК за нарушение на законодателството в областта на хазартните игри, е отменена с придобило сила на пресъдено нещо решение на тази юрисдикция от 13 август 2018 г., прието след провеждане на съдебно заседание, в което е извършено събиране на доказателства. По-нататък запитващата юрисдикция е отбелязала, че въз основа на резултатите от действията по събиране на доказателства е стигнала до извод в това решение, че НК не е предоставял в качеството си на предприемач забранени хазартни игри по смисъла на третия елемент от фактическия състав на член 52, параграф 1, точка 1 от GSpG и че съгласно националното право посоченото решение произвежда действие на оправдателно решение. Накрая, тази юрисдикция е констатирала, че НК е провеждал такива игри по смисъла на първия елемент от фактическия състав на посочения член 52, параграф 1, точка 1, без обаче да наложи санкция в това отношение.
- 53 От изложените в предходната точка обстоятелства следва, че в рамките на първото производство запитващата юрисдикция е постановила решението си с оглед на преценка на делото по същество и е могла да се произнесе по наказателната отговорност на съответното лице, което обаче тази юрисдикция следва да провери.

- 54 Що се отнася до условието „idem“, според съдебната практика от самия текст на член 50 от Хартата следва, че той забранява едно лице да бъде преследвано или наказвано повече от един път за едно и също престъпление (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, С-117/20, ЕУ:С:2022:202, т. 31).
- 55 В случая е безспорно, че двете разглеждани наказателни производства се отнасят до едно и също лице, а именно НК.
- 56 Съгласно практиката на Съда критерият, който е релевантен, за да се прецени дали е налице едно и също престъпление, е идентичността на фактите, а именно наличието на съвкупност от неразделно свързани помежду си конкретни обстоятелства, довели до окончателното оправдаване или осъждане на съответното лице. Така член 50 от Хартата забранява налагането за същото деяние на няколко санкции с наказателноправен характер в резултат на различни производства, водени с тези цели (решения от 20 март 2018 г., *Garlsson Real Estate* и др., С-537/16, ЕУ:С:2018:193, т. 37, и от 2 септември 2021 г., *LG* и *MH* (Самоизпиране), С-790/19, ЕУ:С:2018:661, т. 78).
- 57 За да установят дали съществува такава съвкупност от конкретни обстоятелства, компетентните национални съдилища трябва да определят дали по двете производства фактите, съставляващи признаците от обективна страна, представляват съвкупност от факти, неразделно свързани помежду си във времето, пространството, както и по отношение на своя предмет (решение от 2 септември 2021 г., *LG* и *MH* (Самоизпиране), С-790/19, ЕУ:С:2018:661, т. 79 и цитираната съдебна практика).
- 58 Освен това с оглед на съдебната практика, припомнена в точка 56 от настоящото решение, условието „idem“ изисква фактите да са идентични. За разлика от това принципът *ne bis in idem* не намира приложение, когато съответните факти не са идентични, а само сходни (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, С-117/20, ЕУ:С:2022:202, т. 36).
- 59 Освен това Съдът е постановил, че правната квалификация в националното право на фактите и на защитения правен интерес е без значение за констатирането на наличието на едно и също престъпление, тъй като обхватът на закрилата, предоставена с член 50 от Хартата, не може да се различава в отделните държави членки (решения от 20 март 2018 г., *Menci*, С-524/15, ЕУ:С:2018:197, т. 36, и от 2 септември 2021 г., *LG* и *MH* (Самоизпиране), С-790/19, ЕУ:С:2021:661, т. 80), нито в отделните области на това право, освен ако в правото на Съюза не е предвидено друго (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, С-117/20, ЕУ:С:2022:202, т. 35).
- 60 Запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да се произнесе по фактите, следва да определи дали спорът, с който е сезирана, се отнася до факти, идентични с тези, въз основа на които е постановено решението от 13 август 2018 г., посочено в точка 52 от настоящото решение.
- 61 От акта за преюдициално запитване е видно, че според запитващата юрисдикция двете разглеждани наказателни производства се отнасят до събирането на доказателства относно факти, които по същество са идентични, по-специално поради връзката им във времето и пространството. Така от проверката, извършена на 29 декември 2017 г. в принадлежащия на НК обект, следва, че в него са поставени четири готови за използване игрални автомата, въпреки че не е издаден лиценз за използването им. При тези условия въз основа на цитираната в точка 59 от настоящото решение съдебна практика може да се счита, че

- обстоятелството, че първоначално наказателното преследване срещу НК е било за предоставянето като предприемач на забранени лотарийни игри в рамките на първото наказателно производство, а впоследствие — за провеждането на такива лотарийни игри в рамките на второто наказателно производство, е ирелевантно за установяването на наличието на „едно и също престъпление“.
- 62 В този контекст следва да се отбележи, че продължаването на производство за налагане на санкция с наказателноправен характер, основаващо се на едно и също деяние, представлява ограничение на основното право, закрепено в член 50 от Хартата.
- 63 Въпреки това едно ограничение на основното право, закрепено от член 50 от Хартата, може да бъде обосновано въз основа на член 52, параграф 1 от Хартата (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 40 и цитираната съдебна практика).
- 64 Съгласно член 52, параграф 1, първо изречение от Хартата всяко ограничаване на упражняването на правата и свободите, признати от нея, трябва да бъде предвидено в закон и да зачита основното съдържание на същите права и свободи. Според второто изречение от същия параграф при спазване на принципа на пропорционалност ограничения на посочените права и свободи могат да бъдат налагани само ако са необходими и ако действително отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора.
- 65 В случая, на първо място, от акта за преюдициално запитване следва, че всяко от двете производства, образувани от административния орган на окръг Фелдкирх, приключили с решението от 13 август 2018 г., с решението от 30 ноември 2018 г. и с кумулиране на производства, е предвидено в закон.
- 66 Що се отнася, на второ място, до зачитането на основното съдържание на основното право, закрепено в член 50 от Хартата, необходимо е да се припомни, че възможността за кумулиране на производства и санкции зачита основното съдържание на член 50 от Хартата, при условие че националната правна уредба не позволява преследване и санкциониране на едни и същи факти във връзка със същото нарушение или за преследване на една и съща цел, а предвижда единствено възможността за кумулиране на производства и санкции въз основа на различни правни уредби (решение от 22 март 2022 г., *bpost*, C-117/20, EU:C:2022:202, т. 43).
- 67 Двете производства обаче, образувани от административния орган на окръг Фелдкирх, довели до кумулиране на производства, преследват една и съща цел, а именно санкциониране на незаконните предложения за хазартни игри с игрални автомати, и се основават на една и съща правна уредба.
- 68 С оглед на изложените по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че член 50 от Хартата, който прогласява принципа *ne bis in idem*, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска на дадено лице да бъде наложена санкция с наказателноправен характер за нарушение на разпоредба от национално законодателство, която може да възпрепятства упражняването на свободното предоставяне на услуги по смисъла на член 56 ДФЕС, при положение че спрямо това лице вече е бил постановен окончателен съдебен акт след провеждане на съдебно заседание, в което са извършени действия по събиране на доказателства и вследствие на това посоченото лице е оправдано по нарушение на друга разпоредба от това законодателство за същите деяния.

По съдебните разноски

- 69 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

Член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз, който прогласява принципа *ne bis in idem*, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска на дадено лице да бъде наложена санкция с наказателноправен характер за нарушение на разпоредба от национално законодателство, която може да възпрепятства упражняването на свободното предоставяне на услуги по смисъла на член 56 ДФЕС, при положение че спрямо това лице вече е бил постановен окончателен съдебен акт след провеждане на съдебно заседание, в което са извършени действия по събиране на доказателства и вследствие на това посоченото лице е оправдано по нарушение на друга разпоредба от това законодателство за същите деяния.

Подписи